

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znesla:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, do mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo. Naročnino in oglase je plačevati doma Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Bolehni pojavi v našem narodnem življenju.

Kdor bi hotel tajiti velikansko škodo, ki prihaja našemu narodu od ljutih mejsebojnih bojev v toli resnih časih, o tem bi morali misliti: ali da je brez kriterija in da nima zmisla za pogoje boljše in zagovljene bodočnosti naroda, ali pa da nima — rodoljublja. V teh časih: ko vidimo, kako že kalé iz kaosa nove vodilne ideje, ki bodo določale smer bodočim dogodkom v tej monarhiji, v časih, ko bi torej rodoljubje neizogibno zahtevalo od vseh sinov naroda, da pokladajo na žrtvenik naroda tudi še tako trd sacrifizio del intelletto, da se dvigajo nad osebno politično prepričanje in pomisleke in združujejo vse svoje misli, skrbi in prizadevanja v ta jedini namen, da bo narod poučen in pripravljen za veliko evolucijo, ki se pripravlja in ki se tudi brez dvoma izvrši v življenju, v vladanju in v zistemu monarhiji.

Tako bi moralo biti, a kakó je?! Da se Bog usmili! Pač redkokedaj so veliki trenotki zalotili tako pritlikav rod, kakor so ga sedanjí trenotki zalotili v — voditeljih naroda slovenskega! Mesto samozatajevanja v sveti službi naroda, v fazi, ki bo odločilna, vidimo povsodi bolehtne pojave, ki nam pričajo, kako je naše narodno življenje razdejavano po strankarski strasti in zastrupljeno po osebnem sovraštvu. V zadnje čase smo morali beležiti z rodoljubno žalostjo dva taka tipična pojavi — jednega z desne, drugega z leve, ki pričata, da ne na tej ne na oni strani ne povprašujejo, da-li je stvar dobra in koristna za narod, ampak vprašujejo vedno le: kdo je sprožil to misel, od katere stranke je prišla inicijativa?! To jedino odločuje: če dotična oseba ne nosi našitkov istega polka — stranke in ako je prišla inicijativa od one druge strani, sodba njih je gotova: pobiti treba neizprosno — stvar samo!! V teh dveh tipičnih slučajih, ki so nam na misli, so jedni grešili v ime »liberalnega«, drugi v ime verskega načela; obojni pa so v resnici — tako se nam zdi — le prostituirali ta načela, ker so v imenu teh načel grešili proti — koristim naroda.

Ko smo nekega dne, nedavno temu, vzeli v roke tisti celjski listič, pisan od najstrupenejega, uprav bestijalnega sovraštva do našega naroda, pisan od ljudij, katerim se vidi po pisavi, da niso še nikdar prišli v dotiko z resnično evropsko civilizacijo in da jim je sree okamenelo in je nepristopno za vsako vspodbujajo resnice in človekoljubja: so nam črke kar plesale pred očmi in nismo mogli umeti, kar smo čitali. »Deutsche Wacht« je namreč pisala jako simpatično o jednom, boljsem — kakor je rekla — delu slovenskega razumnistva, sosebno pa o trgovskem stanu. In kateri je bil vzrok temu velikemu zadovoljstvu z »boljim delom« slovenskega razumnistva v oni časnikarski kloaki, v kateri se sicer steka vsa gnojnica, ki jo spodnještarski efijalti in izdajice svojega slovenskega rodu zlivajo na vse, kar je slovenskega, torej tudi na slovensko razumnistvo, bilo njega boljši, bilo slabši del?! Od kod naenkrat ta prijaznost? Ker so nemški trgovci na Spodnjem Štirskem baje dobili zagotovilo, da se jim tudi slovenski trgovci pridružijo za borbo proti slovenskim konsumnim društvom, in ker da se baje tudi celjavni može slovenske liberalne stranke na Kranjskem pridrili taki kooperaciji!!

Mi smo že večkrat pojasnjevali svoje stališče ozirom na konsumna društva. Mi nismo za ta društva kar tako na počez, a tudi proti njim nismo načelno. Proti njim smo, kjer jih ni treba, pozdravljamo jih tam, kjer so navstala iz potrebe. Treba pa jih ni

tam, kjer imajo domačina-trgočev — poštenega, kulantnega in solidnega. Sosebno pa smo proti konsumnim društvom tam, kjer so se ustanovila le iz političnega nasprotstva. Snovanje zadrug le iz taeih razlogov ne odgovarja ozirom zdravega narodnega gospodarstva. Naravnost zločin na narodnem gospodarstvu in narodnem kapitalu pa je, ako se konsumna društva snujejo lahkomišljeno, to je, ne da bi imeli v sposobnosti oseb jamstvo, da bo uprava odgovarjala zahtevam racionalne trgovine.

Istotako pa obsojamo mišne, ki na sploh in načelno zamečejo zadrugno življenje — in ki uprizarjajo slepo gonjo proti vsakemu takemu podjetju — obsojamo tem bolj, ker tudi tem nasprotnikom konsumnih društev niso toliko odločilni gospodarsko-stvarni, marveč zopet le — politično-strankarski oziri. O takih zadrugah na tržaškem ozemlju smemo reči, da delujejo blagodejno ne le po svojem ožjem gospodarskem cilju, ampak so važne tudi v širšem narodnem pomenu, ker družijo svoje člene okolo domačega ognjišča. Lep del politične in narodne samostojnosti, kolikor se je ohranilo in tržaški okolici, smemo se zahvaliti baš tem društvom. A mi, ki vidimo, kako nam tu narodno življenje visi na jedni niti, naj bi ubijali ta društva?!

Toliko smo hoteli povdariti, da ne bi se mislilo, da smo slepi oboževalci konsumnih društev, ali — po najnovejšem političnem leksikonu slovenskem: klapci klerikaleev, ko izjavljamo, da je vsakdo, ki je kakorsibodi sodeloval na shodu nemških in nemškutarskih trgovcev v Mariboru, vršivšem se nedavno temu, zagrešil atentat proti življskim koristim naroda.

Tudi slovenskemu trgovcu je pravica in celo dolžnost, da varuje svojo korist, ali v tem varovanju ne sme nikdar prekoračiti one meje, katere mora spoštovati sleherni stan in sleherni posamičnik naroda, meje, kjer se pričenja nevarnost za ukupnost naroda. Kakor smo se — ob vseh odkritosrečnih simpatijah, ki jih gojimo do prevažnega učiteljskega stanu — postavili proti postopanju jednega dela učiteljstva na Primorskem, ko je hotel prekoračiti tu označeno mejo, tako moramo in hočemo postopati proti vsakomur, ki si je — bodisi ob katerem-koli povodu — pridobil simpatije celjske »Wachte«. Mi vsaj bi — če bi nas doletela ta nesreča, da bi nas hvalil tak list — hitro zahtevali, naj se zasnije narodno razsodišče, ki naj hitro preiskuje, da-li nismo kje zagrešili kakov zločin proti koristim naroda slovenskega?! A grešiti proti koristim naroda, ni dovoljeno niti v imenu — nasprotstva do klerikaleev!!

Obrnimo se k drugemu slučaju. Na shodu županov povodom cesarjevega jubileja v Ljubljani se je sprožila in tudi dozorela misel, da se zasnije zveza slovenskih županov, kateri bi bil namen, označen v pravilih doslovno tako-le:

»Društva namen je: poučevati svoje člene o predpisih občinskih zakonov in družih zakonov, ki vreajo občinsko uradovanje, pospeševati kulturne težnje slovenskega in hrvaškega naroda ter, potezati se za gnotne koristi njegove.

To dosega društvo s tem: da izdaja strokovni list, da izdaja ali pospešuje izdavanje zbirke za občinsko upravo važnih zakonov, da pošilja petije in resolucije oblastvom in postavodajalnim zborom, da sklicuje redne in izredne društvene shode (občne zборе), na katerih se razpravljajo z občinsko upravo v zvezi stoječa vprašanja ter kulturne in gospodarske zadeve slovenskega in hrvaškega naroda.

Iz tega izvadka mora biti jasno vsakomur, kako potrebna bi bila taka zveza, ne le za korist uprave naših občin, ne le za

pouk županom, kako se jim je vesti v gotovih in kočljivih vprašanjih, ne le v obrambo dragocene občinske avtonomije, ne le v obrambo županov pred šikanami političnih oblasti, ampak — bodimo odkritosrečni — tudi za narodno-politiške cilje naroda slovenskega sploh. Razdeljeni in razcepljeni smo na več upravnih skupin. Ta razcepljenost naša je tem usodnejša za nas, ker nam zakon ne dovoljuje političnega delovanja od pokrajine do pokrajine, torej vseukupne narodno-politične organizacije! Kako divno nam bi zveza županov nadomeščala tako potrebno narodno organizacijo. Saj so vendar županje prvi predstavitelji naroda in potom županov se more pojavljati pristna volja naroda. Mi bi menili torej, da ga ni pametnega Slovenca, ki bi mogel nasprotovati taki zvezi. Ali na našo žalost se je celo glasilo narodnokonservativne stranke na brezprimerno oduren način oglašilo proti že ustanovljeni zvezi županov!! In zakaj? Kakor smo rekli gori: v Slovenih se dandanes ubija, vsaka tudi najplemenitejša misel, ako se ni zlegla v lastnem taboru!!! »Slovenec« je dne 22. m. m. s kolom ubijal župansko zvezo, a razlog mu je bil ta, da bi ljub. župan utegnil postati načelnikom zveze in da se ta župan slučajno imenuje — Ivan Hribar! Iz tega se izvaja, da bi zveza služila le liberalnim namenom. Za božjo voljo, ali je konservativna stranka res že obupala na svoji bodočnosti v Ljubljani, mari je res že sama izgubila nado, da bi kedaj prišla v Ljubljani na krmilo, ter meni, da je napredni stranki zagotovljeno gospodstvo za vse večne čase? Ali je konservativna stranka res že abdicirala?! Ali se je res že definitivno odrekla nadi, da bi kedaj konservativen ljubljanski župan načeloval zvezi slovenskih županov?!

Vidite, kako bedasto, nezmiselno in za ugled konservativne stranke škodljivo je, ako nje glasilo s kolom bije okolo sebe v strahu pred — liberalizmom v zvezi županov. Ne, gospoda moja, to ne bi bila »Hribarjeva« zveza in le od županov samih bo odvisno, da bo ista v resnici le zveza slovenskih županov (in n.č. družega), v kateri se bodo razpravljala »z občinsko upravo v zvezi stoječa vprašanja ter kulturne in gospodarske zadeve slovenskega in hrvaškega naroda.« Ne, »Slovenec« stranka ga nima nijednega veljavnega stvarnega razloga za tako nasprotovanje. Kar pa se tiče osebnih inventivov proti Hribarju, nakopičenih v »Slovenecem« članku, naj nam konservativna stranka veruje, da smo ta članek položili z rok z zavestjo, da smo čitali nekaj jako — nizkega. Govoré o »agentu« Hribarju je »Slovenec« postavil svoje šatore prav blizu v sosedstvo ljudij, ki pišejo v liste, kakor je gori označena »Deutsche Wacht«. Osební invektivi pa ne dokazujejo ničesar: tudi proti Hribarju ne! In invektivi v »Slovenec« napravljajo na nas utis kakor da jih je spisala ona ista roka, ki je tudi nam zalučala v obraz »lo-povstvo«, roka moža, ki hoče z somenjsko kričavostjo nadomestiti, kolikor mu primanjkuje na globini prepričanja.

Da zaključimo: kakor nismo mogli dovolj ostro obsoditi narodno-napredne stranke, ki se je toli potrebni »Naši straži« odtgnila zgolj in jedino zato, ker jo slučajno sedaj vodijo konservativci, tako obsojamo tudi kranjsko konservativno stranko, ker ubija zvezo županov zgolj zato, ker bi jej slučajno utegnil načelovati — Ivan Hribar!

Trst, dne 3. februvarja 1900.

Kako odgovarja »Slovenski Narod«! V »Slovenskem Narodu« od minolega četrta čitamo:

„Edinost“, stara ta farovška kuharica tržaška, že zopet rogovili. Ker je na Kranjskem nikdo za svet ne povprašuje, se pa sama vsiljuje, kakor se nevednim kmetom vsiljuje prav nadležni zakotni pisar, ki ničesar ne ve, vendar pa hoče o vsem govoriti! Nekaj časa sem je stara devica mirovala, ter bila s plitvim k o f e t o m, ki ga vsaki dan skuha tržaškimi rodoljubom, zadovoljna. Ali sedaj se je pa zopet zdramila, in svoj lonce je postavila sredi Ljubljane, ter iz njega obliha najprej deželni odbor, potem »frakarstvo« v Narodnem domu — ali nimate Tržačini res nikakih drugih skrbij? — končno pa sprožila še znanega nekdanjega »opazovaleca« — ki je prej kot ne neki pisar na ljubljanskem magistratu«. (Tu navaja polemik Narodov neko notico, ki smo jo priobčili te dni o političnih razmerah na Kranjskem in nadaljuje potem:)

„Čestitamo! To je klajna, ki bi jo drugod najstarejše osle ne povohalo, v Trstu pri »Edinosti« pa jo s slastjo pohrustajo! Dober tek! Mimogrede pa bodi povedano, da se časih oglasi pri nas tudi tržaški »opazovalec«, ki ni zadovoljen niti z »Edinostjo«, niti z zlato uro njenega urednika. To bi pisano gledali gospodje pri »Edinosti«, če bi mi vsak teden sprožili tega opazovaleca. Pa ga do sedaj še nismo »puščali«, ker smo za trdno pričakovali, da se tržaška klerikalna mamea vendar enkrat že privadi, da ne bode neprestano s svojimi škrbastimi zobmi obirala našo napredno stranko. Če pa brezkrvna starka ne bo dala miru, ji pa za res posvetimo enkrat z našim tržaškim opazovalecem!“

Tako odgovarja glasilo kranjske »inteligence« na naše članke in dopise resnih mož iz Ljubljane, narekovane od golega rodoljubja in od najboljšega namena koristiti — stvari! Na tak »odgovor« ne izjavljamo drugega, nego da bomo, kakor doslej tudi odslej gradili odkrito vse, kar zagreša katerasibodi slovenska stranka proti načelom in koristim našega naroda, pa naj bo to prav ali ne, onim, ki se čutijo zadete in naj se ti pišejo za dra. Tavčarja ali za dra. Šusteršiča.

Dvojnemu pa se čudimo posebno. Najprej temu, da nas glasilo stranke, ki se s ponosom imenuje narodno, zasramuje, ker smo obsodili nenarodni sklep deželnega odbora kranjskega; in nadalje se čudimo, da se »Narod« s tako vneto identifikuje z »frakovstvom«, ko vendar njega polemike tako malo diše po — salonu!

Koliko pa je »Narod« podal v tej notici stvarnega odgovora: na to vprašanje naj si čitatelji izvolé odgovoriti sami.

Vprašanje slovenskih napisov v Ljubljani. Predno se nadalje bavimo s tem velevažnim vprašanjem in z ominoznim ukrepom od nas že označenega in obsojenega sklepa deželnega odbora kranjskega, oziroma z govorom dra. Tavčarja v občinskem svetu ljubljanskem, hočemo navesti in kratko, kar so poročali ljubljanski listi o referatu obč. svetovaleca Plantana.

Na pritožbo 90 ljubljanskih Nemcev — ker je župan samooblastno dal nabiti samoslovenske napise — je deželno predsedništvo odgovorilo, da tej pritožbi ne more ustreči, pač pa je naložilo občinskemu svetu, naj zadobi naknadno dovoljenje od strani deželnega odbora za samoslovenske napise. Le ta pa je stal na svojem svoječasnem sklepu, s katerim je bil prepovedal samoslovenske napise in je na ministerstvo uložil priziv radi kompetence. In ministerstvo je seveda rado ugodilo tej pritožbi. Župan je na to v svojem poročilu na personalni in pravni odsek povdarjal, da deželni odbor od l. 1894 ni identičen z sedanjim, in teda-

njisklep je le izvir prepričanja tedenjnih členov te korporacije. Uvaževati pa je tudi razsodbo državnega sodišča od 1. 1898, ki je razsodilo, da se s podobnim sklepom praške občine niso kršile pravice enakopravnosti nemških prebivalcev v Pragi! Vlada je torej potrdila — je nadaljeval poročevalec — sklep občinskega sveta ljubljanskega in je zahtevala le, naj tudi deželni odbor potrdi ta sklep. Prošnja za odobrenje ni našla milosti na deželnem odboru, marveč je le-ta rekuriral iz golega formalizma. Ker pa občinski svet ne sme mirno utakniti te zaščite, je predlagal poročevalec pritožbo na upravno sodišče. Zajedno je predlagal, da je naložiti mestnemu magistratu, da po vseh ljubljanskih ulicah in cestah nabije samoslovenske napise.

Potem, ko je dr. Tavčar v daljšem govoru branil postopanje deželnega odbora — s tem govorom se hočemo, kakor rečeno, baviti posebej — je bil predlog poročevalčev vsprejet z vsemi glasi proti glasu gosp. dra. Tavčarja.

Politični pregled.

PRST, 3. februarja 1900.

K položaju. Glasilo jugoslovenskih poslancev »Der Süden« priobčuje zopet uvodni članek, v katerem britko toži, da se nam povodom spravnih konferenc zopet godi kakor po navadi: Jugoslovani smo zopet prezirani!! Ne le da moramo istotako kakor Čehi trpeti pod nemškim pritiskom, dovoljeno je tudi neznamnemu številu pripadnikov italijanske narodnosti, da vodijo uničevalen boj proti našemu jeziku in naši narodnosti. Zopet nas tolažijo z staro frazo, naj potrpiamo, da se poprej reši češko-nemški konflikt, mi pa izjavljamo, da smo že siti vednega krmleja z menicami na megleno bodočnost. Ali naj pridemo res tudi mi do spoznanja, da v Avstriji je možno kaj doseči le tedaj, ako se zapuša poti zakonitosti?! Ali naj pozabimo tudi mi, tako treba doprinesati žrtve za državo?! Tako bi se moglo zgoditi, ako se bodo vsi naši oziri na državno korist — tako zaključuje »Süden« — plačevali s tako nehalnostjo.

Kar se dostaje konferenc, ki se menda prične v ponedeljek, so menjenja listov jako različna in se gibljejo od skrajnega pesimizma do optimizma. Listi, ki so prijazni gospodu Körberju, trdijo, da stvari ne stoji tako slabo, kakor se v obče sodi, dočim so drugi ali jako skeptični ali pa prorokujejo popoln fiasko. Ali o čuda: »Neue Freie Presse«, ta zastavonošiteljica skrajne nestrpnosti, kakor je izražena v binokostnem programu Nemcev, je priobčila v zadnji številki članek, ki bi hotel dokazati, da ne treba drugega nego dobro stegniti roko in veliki problem češko-nemškega spora bo rešen. Ta pot je celó uverjena o vestnosti čeških poslancev. Kdor noče sprave — tako vsklika dunajski list —, noče Avstrije. Kaj pomenja to? Češkim listom bodi ta nenadna in po vsem, kar se je godilo dosedaj, nekam čudna spravljaljivost v opomin, naj podvoje svojo paznost, da ne padejo v kako past. Za slučaj, da ostanejo konference brezvsepešne, javljajo »Lidové noviny«, glasilo posl. Stranskega, da bo državni zbor sklican nemudoma, da vlada stori za zdaj poskus, s tem, da predloži svoj načrt jezikovnega zakona za Češko in Moravsko. Ako zbornica ne vsprejme teh načrtov, bo državni zbor razpuščen (in v to ima vlada že polnomoč v rokah) ter bo ustava deloma sistirana. Za izdelanje nove ustave bo poklicana gosposka zbornica, ad hoc poskušena od poslancev, izbranih od deželnih zborov. Prihodnja zbornica poslancev po novi stvari bo imela ožjo kompetenco, nego sedanja. Polovico nje členov bodo pošiljali deželni zbori, polovica bo pa izvoljena na temelju splošnega in jednakega volilnega prava.

Odgovornost za te podatke moramo prepustiti rečenemu moravskemu listu.

Angleški parlament se je tudi včeraj bavil z adreso na prestolni govor. V zbornici poslancev je opozicijski Bryce zavračal trditve, da bi hotela opozicija uporabiti sedanji kritični položaj v svoje strankarske svrhe; objašnjenja, ki so jih podali ministri glede vzrokov vojne, ne morejo nikogar zadovoljiti. Pritožbe tujcev (nitländeri) v Transvaalu so bile zelo pretirane; isti bi si bili lahko pomagali sami, ne da bi se Anglija za nje podala v tako nevarnost. Cham-

berlain edini je hotel vojno na vsaki način. Čudno je le to, da je vlada na eni strani postopala tako, da je moralo priti do vojne, na drugi strani pa se ni pripravljala na vojno, kakor da bi imelo biti vedno vse mirno. Vlada je dala sovražniku v roke še to orožje, da je krivica sedaj na strani Anglije. Govornik je sklenil ironično: Pravijo, vojna je bila neizogibna; to je res: vladni diplomati so jo marveč hoteli. Ob enem pa bode neizogibna tudi — indignacija dežele.

Italijansko-turški spor. Kakor javlja »Agenzia Stefani« iz Carigrada z dne 1. t. m., so dne 31. m. m. Silvijo Gemeli privedli na italijansko poslanstvo ter jo potem izročili njenemu očetu. S tem je ta najnovejši italijansko-turški spor poravnal.

Tržaške vesti.

Smrtna kosa. Včeraj ob 1. uri popoldne je umrl znani slovenski gostilničar, g. Fran Potočnik. Pokojni je hiral že dolgo. Bil je vsikdar pošten naroden značaj, Ohranjen mu bodi blag spomin mej nami.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Odlična oseba nam je svetovala, da bi tudi mi po vzgledu Nemcev brezvrednostne stvari spravljali v denar. Na Dunaju so začeli decembra meseca pridno nabirati: neporabljene »čeeke«, vozneliste, poštne nakaznice in sploh take tiskovine, katere trgovci proč mečejo, ker vsega ne porabijo, pa imajo vendar le svojo vrednost.

Oni nemški časopis pravi, da, če so se nabrale znatne svote z odrezki eigar, ki so pač celo malovredni, tedaj smemo pač pričakovati boljših uspehov z neporabljenimi poštними tiskovinami. Premišljevali smo o tej stvari, ali bi uspevala ali ne tudi pri nas. No, da odkrito govorimo: velični uspehov ne pričakujemo. Vendar pa nočemo opustiti ali zavreči nobene dobre svetle, danega v prid dragega naroda našega.

Omenjeni nemški časopis (t. j. »Der österreichische Kaufmann«) ima od decembra v vsaki številki celo vrsto imen dopisiljateljev nerabljenih čekov. Vsi se navdušujejo in pridno polpirajo izvrstno misel. Prosimo torej slavno občinstvo, posebno pa spoštovane trgovinske tvrdke, da bi nam izvolili doposlati vse nerabljene poštne tiskovine. Mi jih hočemo potem urediti in poslati onim tvrdkam, katerih so bile prvotno, a te nam dajo za nje primerno odškodnino. Čisti dobiček obrnemo pa za družbo sv. Cirila in Metoda.

Misel smo sprožili, a zdaj pričakujemo različna menjenja. (Saj cen. »Edinost« daje rada prostora, da moremo slobodno povedati svoje želje in potrebe.) Če kdo želi kacega pojasnila, naj to stori javno v »Edinosti«, ali pa privatno.

S v. Ivan, Trst.

K. Ponikvar.

Smešno-zalostno in resnično. Pišejo nam: Vodstvo neke godbe v tržaški okolici, ki je že večkrat bila razglašena kakor »narodna«, poslalo je te dni s pošto neki zavitek z sledečim naslovom: All Sigr. Hrabrer Ražem Bazovizza Litorale Campione senzavalore. Mi sicer ne vemo, da-li je to vodstvo v resnici tako kakor se kaže na gornjem naslovu, ali pa je to storilo le iz neke mržnje do osebe naslovljenca, ker je po dolgih, dolgih prošnjah zahteval, naj se mu vendar vrnejo posojene muzikalije.

Dotično vodstvo bi menda lahko na kak drugačen način skazalo hvaležnost za uljudnost, nego s »Campioni senza valore«. »Bri-vee«, kje si?!

Vojaškim novincem. Letošnji glavni nabor se bo vršil v Trstu v prvi polovici meseca maja.

Izpred naših sodišč. Dne 1. t. m. so bili na tuk. deželnem sodišču obsojeni: 40-letni že kaznovani Bertram Bertrando zaradi javnega nasilstva v 5 mesecev težke poostrene ječe; 17-letni nekaznovani Josip Dolijanec zaradi istega čina v dva meseca težke ječe, ker je prisilil nekega finančnega stražnika, da je izpustil osebo, katero je ustavil zaradi tihotapstva. 45-letni Jovan Franza in je dobil zaradi poneverjenja kasiranih 903 kron., 6 mesecev težke ječe. 26-letni Natal Grmič iz Gorice, že večkrat kaznovan in izgnan iz Trsta, katerega so zasačili, ko je hotel vlomiti v neko prodajalnico v ulici Campanile, je obsojen v 18 mesecev težke ječe.

Črna vojska. Oni Tržačani, obvezanci črne vojske, ki so rojeni v letih 1854., 1855., 1856. in 1857., a še niso prejeli svojih odpuštnic, naj se javijo tekom meseca februarja na vojaškem oddelku tuk. magistrata (ulica S. Martiri) ter prinese s seboj črno vojniško izkaznico.

Ponesrečil na delu. 58-letni Anton Saražin, iz ulice del Rivo št. 10, je dobil na delu v nekem skladišču premoga več ran na glavi; spravili so ga v bolnišnico.

Povožen. Včeraj predpoludne je prišel 9-letni Josip Marsili v ulici S. Spiridione pod voz ter se je poškodoval na več mestih.

Aretiranje. V neki prodajalnici v ulici S. Katerina, so prijeli Antonijo P. s Kontovelja, ko je skrivala vrečo z 10 kilogrami kave. Prodajalničar je poklical redarja, ki je aretiral tatovo.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje, 21. do 27. januarja t. l. je umrlo 69 možkih in 54. ženskih, skupaj 123 oseb, proti 107 v isti dobi minolega leta. Starih je bilo mrtvecev do 1 leta 23, do 5 let 26, do 20 let 8, do 30 let 9, do 40 let 9, do 60 let 77, do 80 let 20, nad 80 let 1. Povprečna umrljivost je znašala 383 od tisoč. Smrt so povzročile: sušica v 25, bolezni v sopilih v 37 slučajih. Na škrlatici je umrla 1 oseba, na davici in krpu 3, na hripavici 1, na trebušnem mačuhu (tifu) 2, na ošpicah 1 oseba.

Mrtveci prijavljeni dne 1. t.: Šaplja Karla, 49 l., ul. del Bosco št. 32. — Itetter Ivana, 15 l., ul. Fonderia št. 8. — Renier Alojzija, 70 l., ulica Giustinelli št. 3. — Sanguinetti Eliza, 77 l., ul. S. Giovanni št. 5. — Lepre Renat, 1 m., ul. Carisori št. 3. — Piščane Ivan, 52 l., Rojan št. 221. — Damini Bruno, 2 l., ul. Fornace št. 6. — Tarasziewicz Kornelij, 66 l., ul. Aquedotto št. 13. — Lukež Ivan, 69 l., ul. Comereiale št. 5. — Capello Marij, 10 l., ul. Comereiale št. 4. — Gregorat Olga, 1½ l., ul. S. Francesco št. 2. — Durbešič Jola 1 d., zagata Gusion št. 2.

V bolnišnici: Zaccaria Josip, 73 l. — Amodeo Karolina, 34 l. — Bonifacio Anton, 8 l. — Skapin Magdalena, 80 l.

Prijavljeni dne 30. min. mes.: Casaratto Ivan, 5 m., ulica Solitario št. 8. — Fano Ines, 6 m., trg Barriera vecchia št. 7. — D'Agostini Peter, 1½ l., ul. Ferriera št. 7. — Miskul Ludvik, 24 l., ul. Belvedere št. 55. — Vivoda Gabrijela, 4½ l., ul. Molin Grande št. 9. — Macerata Bettina, 92 l., ul. Scussa št. 2.

Dne 31. januarja: Olenik Jožefina, 10 m., S. M. M. Spodnja št. 323. — Longo Ivana, 41 l., S. M. M. Zgornja št. 147. — Granatelli Dante, 13 m., ul. Majolica št. 6. — Lisjak Jožef, 78 l., ulica Media št. 1. — Gandolfo Jakob, 46 l., ul. Economo št. 7. — Ziffer Josip, 24 l., ul. Farneto št. 76. — Grimani Fran, 63 l., ulica Giulia št. 17. — Preska Marjeta, 56 l., ul. Verzieri št. 5. — Rossiadi Aleksander, 55 l., lesni trg 7. — pl. Ralli Penelope, 80 l., trg Škorklja št. 5. — Zernec Ivan, 1½ l., ul. Candele št. 2. — Peterka Vincencij, 54 l., ul. Rosetti št. 13. — Fabro Domnik, 74 l., ul. Stadion št. 27. — Maslič Marija, 1 m., Verdela št. 118. — Bosello Bruna, 3 m., ul. Ospitale št. 8.

V bolnišnici: Kroin Josip, 50 l. — Marlič Ivan, 29 l. — Raab Moric, 87 l. — Vatta Lavra, 61 l. — Decilia Marija, 62 l. — Pomini Avgust 62 l. — Jazbec Iv., 71 l. — Divo Ernestina, 2 l. — Dovsolini Peter, 1¼ l. — Bizjak Josip, 6 l. — Zaina Marija, 2 d. — Ofel Karol, 59 l.

Veliki panoptik, ki se nahaja na Acquedotto št. 21, obseza mojsterska dela iz mehanične plastike. Razstavljene podobe, ki so v naravnih velikosti, so izdelane od voska ter se gibljejo, kakor da bi bile žive. Najzanimivejši mej temi je posnetek 7-letnega dečka Nobonta afrikanskega plemena, ki bo letos živ razstavljen na pariški razstavi. Glej oglaš.

Priloga. Današnji številki pridejali smo vabilo na naročbo »Prosvjete«, največega in bogato ilustrovanega lista, ki izhaja v Zagrebu dvakrat na mesec na 32 straneh s 7 do 8 slik ter stane po pošti 14 kron na leto. Ta list priporočamo društvom, knjižnicam in vsem onim, ki se hočejo seznaniti z hrvatskim leposlovjem, kajti pri listu sodelujejo najslavnejši hrvatski književniki.

Veliki ples trgovskih pomočnikov. Slovenski trgovski pomočniki v Trstu opozarjajo in vabijo s tem še enkrat slavno občinstvo na njih veliki ples, ki bo jutri zvečer v gledišču Armonia. Skrbelo se je za vse, da bo ta edini letošnji slovenski ples v gledišču najslajjajni.

Arimatejsko društvo v Barkovljah vabi svoje člene na občni zbor, kateri bode jutri v prostorih »Narodnega Doma«. Začetek ob 2 uri pop.

Veselica slovenske dekiške šole. Opozarjamo slovenske stariše, rodoljube in dobrotnike naše šolske mladine na veselico, ki bo v nedeljo dne 4. februarja ob 5 in pol uri popoldne v prostorih »Tržaškega Sokola«, Corso (Monte verde). Vstopnina 40 stotink. Na dnevnem redu bodo: petje, predstava žive slike in igra »Iz Marijinega srca«. Vse bodo izvajale naše slovenske deklice iz šole družbe sv. Cirila in Metoda, ki so vselej pokazale veliko nadarjenost in spretnost. Dokler imamo tako mladino za seboj — še se nas bodo bali. Mi pa se navžijemo nove srčnosti in živavosti za daljše boje. Na svilenje!

S Proseka nam pišejo: Stara navada je našim društvom v mestu in po okolici, da svoje veselice pravočasno naznanjajo v »Edinosti«, to pa v namen, da se ne križajo veselice sosednjih si društev po okolici. Žalibog, da se je zadnji čas jelo grešiti v tem pogledu. Društvo »Hajdrih« na Proseku je že pred mesecem dnij naznanilo svojo veselico za dan 18. februarja, sedaj pa čitamo, da je društvo »Adrija« v Barkovljah, ki je bilo določilo svojo veselico za dan 25. februarja, prelozilo isto na isti dan, ko bo veselica »Hajdriha«. Obžalujemo to tem bolj, ker društvo »Hajdrih« že dve leti ni imelo svoje veselice. No, mi ne moremo drugega, nego da opozorimo občinstvo še enkrat, da veselica društva »Hajdrih« bo dne 18. februarja t. l.

»Delavsko podp. društvo« v Trstu vabi še enkrat na plesni venček, ki bo nočjo v dvorani »Mally«, ulica Torrente št. 16. Vstopnina za gospode 40 nč., za gospe 30 nč. Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Česki krog v Trstu pozivlje uljudno na plesni venček, ki bo v četrtek, dne 15. februarja t. l. v prostorih »Slovanske čitalnice«. Vstopnina: za osebo 2 K, za rodbino 4 K. Početek ob 9. uri zvečer. Samo za pozvane goste. Čisti dobiček je namenjen v zbiranje »Narodnega doma« v Trstu.

Knjige »Matice Hrvatske« za leto 1899 pridejo te dni. Ker pa nekateri členi še niso uplašali članarine, pozivljajo se s tem, da se izvolijo prijaviti čim prej pri poverjeniku, gospodu Ante Bogdanoviču, ali pri čuvaju v »Slovanski čitalnici« (Via S. Francesco št. 2 I n.)

Vesti iz ostale Primorske.

× **Dopolnilna volitev na Goriškem.** Da smo mi v »Edinosti« — v članku »Po dopolnilni volitvi na Goriškem« — popolnoma resnično in dejstvom odgovarjajoče označili dogodke na Goriškem in posebno še pomen dopolnilne volitve, to nam potrja popolnoma tudi zadnji »Primorski list«. Ta list piše n. pr. v uvodnem članku, naslovljenem »Nauk zadnje volitve« med drugim n. pr. tudi tako-le:

»Dne 29. t. m. je namreč »Sočina stranka« premagala staro »Slogo« z vsemi voditelji vred in le pomoč čisto samostojnih mož je rešila »Slogo« popolnega poraza, pomoč zlasti tistih mož, katere je »Slogino« glasilo tako hudo napadalo. Številke govorijo dovolj jasno, dokazov ni treba. Iz tega pa tudi sledi, da je nemogoče, da bi se »Sloga« še nadalje uzdrževala, ako se ne preosnuje in uvrsti z novimi cilji in močmi.

In dalje: »Naj si nikdo ne obeta, da bo »Sloga« rešil, ako ji pridobi še to ali ono osebo, ako morebiti potegne v nje tiskarno naš list, ako uniči tega ali onega nasprotnika itd. To so malenkostni računi, to je politika za silo, ne po poklicu. To politiko mora »Sloga« popolnoma popustiti, ker delj časa, ko ostane vodnica osebnih prepričkov, manjši bo nje upliv.

V notici »Gorica« postaja smešna, pa piše »Primorski list«:

»Gospodje! V ponedeljek smo vas imeli na vrvi, ker od nas je bila odvisna vaša zmaga. Ali se spominjate, kako ste nas prosili? Lahko si mislite, da bi nam bila nasprotna stranka marsikaj obljubila, ko bi bila zapazila, da smo omahljivi. Dasi ste nas v sobotnem listu tako nizko obdelali, vendar nismo omahnili. Gotovo pa je, da bi bili mi volili z nasprotno stranko, ako bi bila imela krščanskega kandidata! Tega ne zakrivamo. Pisali smo že pred volitvijo, da grof Coronini ni naš in kmalu tudi, ne — vaš!«

FRAN POTOČNIK

gostilničar.

je v Gospodu zaspal danes ob 1. uri popoldne, po dolgotrajni mačni bolezni, previden z sv. zakramenti za umirajoče in udan v Božjo voljo.

Žalosti potrta soproga Marija, javlja v svojem in drugih sorodnikov imenu to prezalostno vest vsem prijateljem in znancem.

Pogreb zemskih ostankov nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo dne 4. t. m. ob 3. popoldne od hiše žalosti št. 38 na ulici Acquedotto.

V Trstu, 2. februarja 1900.

Prosimo prijatelje, naj obiske sožalja dobrohotno opuste. To naznanilo služi kakor direktno obveščanje.

Pozor!

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi priporočam svojo bogato **zalogo in prodajalnico vsakovrstnega jedilnega blaga**, ki se nahaja v ulici Piloni št. 4, vogal ulice Giulia. Blago najboljših vrst in vedno sveže. Cene zmerno in poštevilčno točna.

Razpošiljam blago tudi po pošti na deželo. Priporočuje se za mnogobrojne naročbe, beležim spoštovanjem udani

Hanibal Škerlj
trgovec.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
registrovano društvo z omejeno zavezo,
v Gorici
Gospodska ulica hšt. 7., I. nadstr.
v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 % na dan, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjico po 6 % in na vknjižbo po 5 1/2 %.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
Pošto-bran. račun št. 837.315.

Jaz Ana Csillag



s svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi dobila sem jih vesled 14-mesečne uporabe svoje samostojne pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, povzroča rast istih, poživlja lasnik povzroča pri gospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld.
Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa spoštnim povzetjem povsem svetu iz tovarne, kamor naj se pošilja vsa naročila.

Ana Csillag
Dunaj I., Seilergasse 5.

Varstvena znamka: SIDRO.
LINEMENT. CAPSICI COMP.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 novč., 70 novč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to splošno priljubljeno domače sredstvo vedno le v origin. steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samosteklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelki.
Richterjeva lekarna pri slatnem jenu v Pragi.
Elizabetne ulice 5.

POZOR!!

Čast mi je naznanjati slavnemu slov. občinstvu osobito pa Svetoivančanom, da sem povsem preuredil svojo poznano trgovino z jestvinami, ter jo preskrbel z vsem v to stroko spadajočimi predmeti kakor: olje, kisa, mila, eikorije (tudi sv. Cirila in Metoda), čokolado, kakao, vžigalice sv. Cirila in Metoda, kruh, sveče, otrobi, oves ter sploh vseh jestvin.

Različne fine vina v buteljkah.

Vse sveže in po najnižjih cenah.

Na zahtevo se kupljeno blago pošilja na dom. — Nadejaje se obile podpore od strani svojih sonarodnjakov se beleži udani

Nazarij Grižon

v Trstu, ulica Giulia št. 64.

Kathreiner

je samo pravi v znanih

Kathreinerjevih zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je najkusejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava
bode z veseljem in z vedno raztočem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovanska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4 %.

Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na vknjižbo po 5 1/2 %, na menjico po 6 %, na zastave po 5 1/2 %.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Pošto hranilnični račun 816.004.



Glasbena šola.

Podpisani učitelj glasbe odprl je v ulici Collogna št. 2, I. nadstropje (za javnim vrtnom) šolo za poučevanje sledečih predmetov: teorija, glasovir, petje, vse tamburaške instrumente, mandolin, vijola, čelo in violon (contrabas).

Natančnejša pojasnila daje podpisani vsaki dan od 11. do 12. ure predp. v zgoraj imenovanih prostorih. Pisma istotja. — Za vspešni in točni poduk jamčim. — Priporočuje se za obilno udeležbo beležim udani

Hrabroslav Vogrič

Pohišstvo in meblji.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal, stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijami in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsoto stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Acquedotto 21.

Acquedotto 21.

VELIK PANOPTIK

Ivana Hermann-a

poznani že po svojih umetnih in mehaničnih podobah, izloženih ob urodu lokala.

Največji izbor mojsterskih del iz mehanične plastike.

Vse podobe so od voska izdelane v naravnih velikostih od največjih umetnikov sedanjega veka. Non plus ultra mehanične umetnosti.

VSEBINA:

Avstrijski cesar, rimski papež, deklica s pevačimi otroci, umirajoči ranjeni vojak, trpinčenje device itd.

Vse se giblje, kakor da bi bilo živo.

Posebnost: Posnetek od voska žetne »The Spotted Girl« afrikankega plemena, ki bo živa izložena letos na parizski razstavi.

Panorama: Bursko-angelska vojna, potapljanje »Burgignon«, špansko-amerikanska vojna itd.

Vsak dan od 9. zjutraj do 10. zvečer

Vstopnina . . . 10 novč.

Vojaki in otroci . . . 5 „

Najboljše berilo in darilo

je vsestransko jako pohvaljena „Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olakšati ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti po štetemu povzetju pri Jožefu Valentiču na Dunaju III., Steingasse N. 9 I. St., Th. 10.

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

M. A T E

Trgovina manifakturnega blaga

Trst. Via Nuova Trst.

vogal Via S. Lazzaro št. 8.

Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenjenim odjemalcem, da sem prejel za pustni čas velik izbor snovij za plesne obleke in maskeradne priilike z vsemi dotičnimi okraski, trakovi itd. — Novodolili izbor črnih snovij za obleke za ples, koncerte itd. za moške obleke.

Sprejemam naročbe za izgotovljenje oblek vseh vrst za moške kakor: bonžur, frak, salonske obleke itd. po najnovejši modi z največjo natančnostjo in po jako nizkih cenah. — Zaloga raznovrstnih snovij za zastave in velik izbor društvenih znakov kakor tudi raznovrstni manifikturni predmeti za pustni čas. Nadejaje se blagohotne podpore cenjenih mojih odjemnikov, beležim najudaneje

M. Aite.

Narodna jed

postati morajo testenine iz Prve kranjske tovarne testenin Znideršič & Valenčič v Il. Bistrici po njih izbornem okusu, obilni redilnosti, nizki ceni in enostavnem pripravljanju. Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin.